

ΠΜΣ Φιλοσοφία και Διοίκηση

Μάθημα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ & ΗΘΙΚΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ

Δεύτερη Ημέρα: Δικαιώματα & Διάκριση

Δρ. Σεραφείμ Βολιώτης

Φεβρουάριος – Μάιος 2024

philman@philosophy.uoa.gr

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ

Ημέρα 1 - 07/03/25 (δ.)

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΑ: ΠΛΑΙΣΙΟ

- Εισαγωγή, Παιδαγωγική & Προβληματισμοί
- Ηθική και Ίδιο Συμφέρον

Ημέρα 2 – 14/03/25

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΑ: ΜΕΤΑ-ΗΘΙΚΗ

- Αυθεντία, Σχετικότητα & Αξιοπρέπεια
- Διάκριση, Αποκλεισμός & Συναίνεση

Ημέρα 2.5 – 27/03/25 (δ.)

- Επιμεριστική Διαπραγμάτευση

Ημέρα 3 – 04/04/25

ΘΕΩΡΙΑ: ΤΙ (ΔΕΝ) ΠΡΕΠΕΙ;

- Συνέπειες & Κανόνες
- Δεοντολογία & Προθέσεις

**Κατανεμημένη Τεχνολογία
Αυτοματοποίηση**

Ημέρα 3.5 – 10/04/25 (δ.)

- Ολοκληρωτική Διαπραγμάτευση

Ημέρα 4 – 02/05/25

ΘΕΩΡΙΑ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ

- Δικαιώματα, Ευθύνη & Καθήκον
- Δικαιοσύνη, Εντολή & Διαφθορά

Ημέρα 5 – 16/05/25 (δ.)

ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΉΘΟΣ & ΑΡΕΤΗ

- Αρετή, Χαρακτήρας & Ηθικό κλίμα
- Εξαπάτηση

**Πληροφορία
Τεχνητή Νοημοσύνη**

Ημέρα 6 – 30/05/25

ΠΡΑΚΤΙΚΗ: ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Λ.Η.Α

- Ηθική Εμπλοκή & Ηθική Πρόοδος
- Χειραγώγηση & Εκφοβισμός

**Συγκέντρωση
Προσοχή**

ΑΞΙΟΛΟΓΙΑ

- **Αξία**

- Λειτουργικότητα: **ωφέλιμο** (εξωγενής αξία)
- Αξιολογία: **αυταξία** (εγγενής αξία)
 - Αισθητική: όμορφο
 - Ηθική: **καλό**
 - υπέρβαση από ίδιο συμφέρον
 - όφελος (άλλου)
 - μη-ζημία (άλλου)

- **Γιατί εγγενής αξία;**

- όμορφο: θετική αίσθηση
- **καλό: γαλήνη**
- σκοπός: ευδαιμονία

ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ;

- Βιολογική Εξέλιξη
- Κοινωνική Εξέλιξη
- Θέσμιο (προσαρμογή)

ΠΗΓΕΣ ΗΘΙΚΗΣ

- **Εξελικτική: φύση & είδος**
- **Υπεράνθρωπη (υπερβατική)**
 - ο καλός/πανίσχυρος Θεός – φύση – σύμπαν ...
 - **αλλά:** αρχαία Ελλάδα, Ινδουιστές, αρχαίοι Αιγύπτιοι ...
- **Κοινωνική συνύπαρξη & θέσμια**
 - συντονισμός (έναντι φύσης ή άλλων)
 - **αλλά:** ηθική υπόσταση φύσης ή άλλων
- **Ανθρωποκεντρισμός**
 - ανθρώπινη αξιοπρέπεια (ανθρώπινη κατάσταση)
 - **αλλά** ευρύτερη ηθική υπόσταση
 - ζώα, φυτά, μικροοργανισμοί, περιβάλλον, ρομπότ;
- **Ψυχολογική: συνείδηση – υπαρξιακό άγχος**
 - συνείδηση – συμπόνοια
 - **αλλά:** από που πηγάζει; (ψυχολογικά οφέλη/ανάγκες; → γαλήνη)

ΤΟΜΕΙΣ ΗΘΙΚΗΣ

- **(Κανονιστική) Ηθική**
 - Θεωρίες ηθικής: αρχές, θέσμια, συμπεράσματα
 - περί του Καλού (κακού)
- **Μετα-ηθική**
 - Ηθική σχετικότητα;
 - Ποιες ηθικές θεωρίες είναι πιο αρμόζουσες;
 - περί Ηθικής
- **Εφαρμοσμένη Ηθική**
 - Ποιο είναι το καλό-κακό σε συγκεκριμένες καταστάσεις;
- **Περιγραφική & Πειραματική Ηθική**
 - Εμπειρική μελέτη των ηθικών αποφάσεων
 - Πειραματική μελέτη των ηθικών αποφάσεων
- **Συμπεριφοριακή Ηθική – Λήψη Ηθικών Αποφάσεων**
 - Ψυχολογία ηθικών αποφάσεων;
 - Γιατί αντιμετωπίζουμε τη ηθικά διλήμματα όπως τα αντιμετωπίζουμε;

ΗΘΙΚΟ ΔΙΛΗΜΜΑ

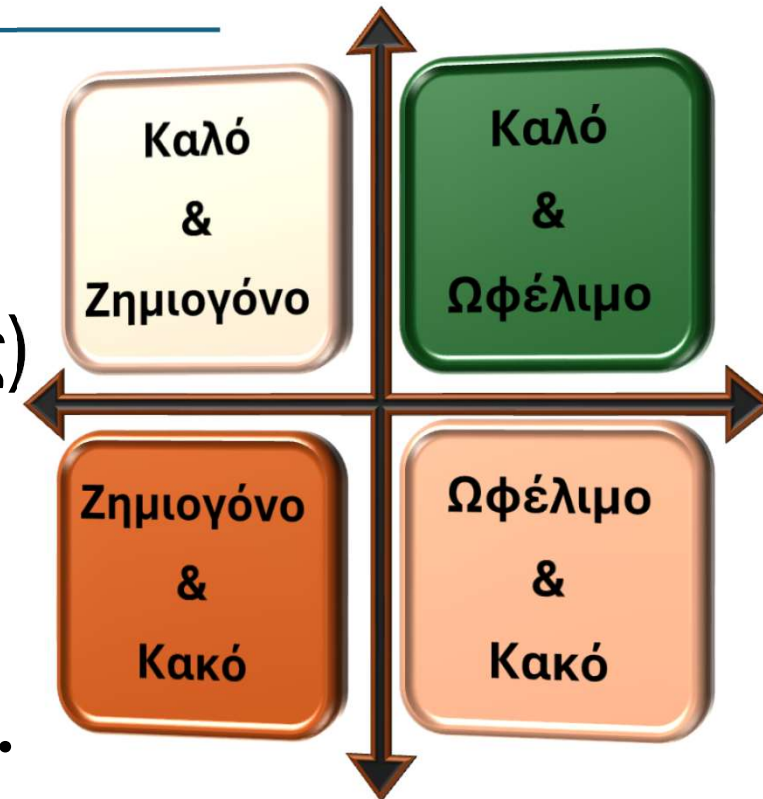
- **Κίνητρο**

- εγώ (εγωϊσμός)
- άλλοι & εγώ (πραγματισμός)
- άλλοι μόνο (αλτρουισμός)

- **Ηθική: υπερβατική**

- καλό (μή κακό) σε άλλους ...
- ... ανεξαρτήτως οφέλους μου

- **Διλήμματα**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

• ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΟΦΕΛΟΣ

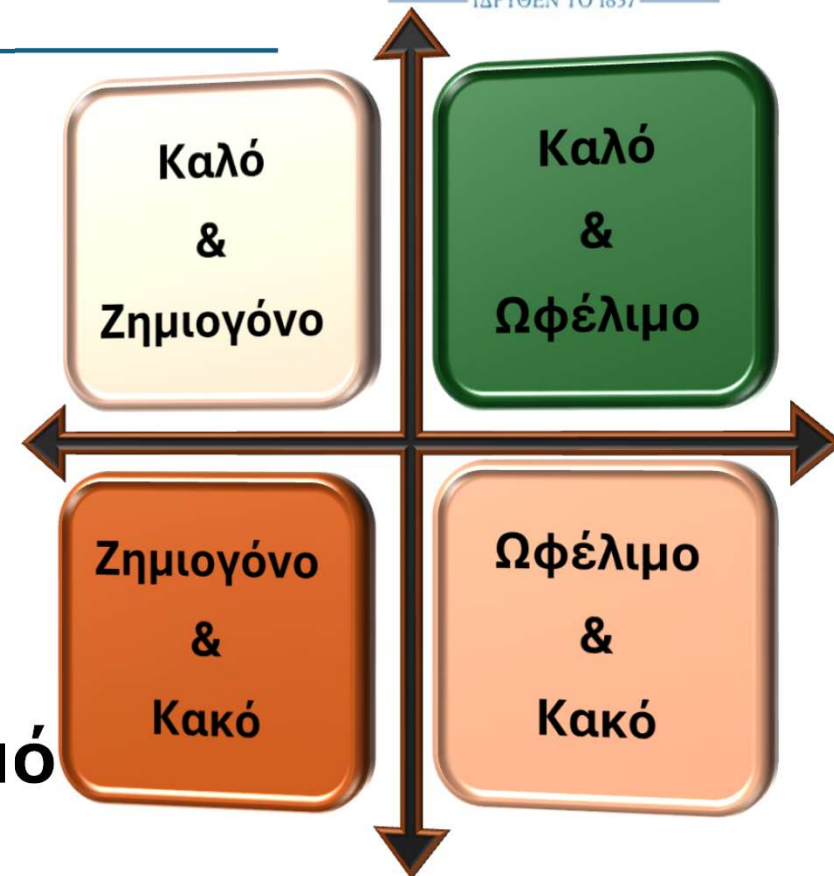
- επιχείρηση: για μετόχους
- διαπραγμάτευση: κάθε μέρος

• Ζημιογόνο **καλό**

- ιδιοκτήτες – κουλτούρα;
- εργαζόμενοι-άνθρωποι;
- κοινωνική πίεση;
- οντολογία της επιχείρησης;

• βελτιστοποίηση υπό περιορισμό

- όχι **παράνομο**: κόστος-όφελος
- όχι **κακό**;
 - **ένοια επιχείρησης**
 - **ένοια διαπραγμάτευσης**

ΗΘΙΚΗ ΑΥΘΕΝΤΙΑ

	ΑΡΧΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ	ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗ ΑΛΗΘΕΙΑ	ΜΕΘΟΔΟΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΑΡΧΕΣ (ΘΕΩΡΙΕΣ)	ΕΠΙΛΟΓΗ	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	ΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ	ΘΕΩΡΙΑ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ	ΕΠΙΛΟΓΗ	ΥΠΟΘΕΣΗ	ΛΟΓΙΚΗ
ΚΑΘΕΣΤΩΣ	ΑΥΤΟΣΥΝΤΗΡΗΣΗ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ	ΒΟΥΛΕΥΜΑ	ΙΣΧΥΣ
ΔΙΑΘΕΣΗ	(ΔΙ)ΑΙΣΘΗΣΗ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ	ΠΡΑΞΗ	ΕΠΙΘΥΜΙΑ

• Εμβέλεια:

- εγώ: κριτική σκέψη
- άλλοι: (καλόπιστος) διάλογος
 - ηθική σχετικότητα
 - αρχές διαλόγου

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΚΗ

ΗΘΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ

• Θεωρητική Ηθική

- Καλό σημαίνει ... π.χ. νοιάζεσαι για άλλους
- Καλό εκδηλώνεται ... π.χ. με το αποτέλεσμα
- **Συνεπώς:** καλό είναι ... π.χ. θετικό για το σύνολο
- παραγωγή (υποθετική βεβαιότητα)

• Εφαρμοσμένη Ηθική

- Καλό είναι ...
- Η ελεγχόμενη πράξη είναι ...
- **Συνεπώς:** η πράξη είναι καλή/κακή/ουδέτερη
- επαγωγή (πρακτική αβεβαιότητα)

ηθική θεωρία
παρατήρηση

ΗΘΙΚΟ ΦΟΡΤΙΟ & ΠΡΟΣΗΜΟ

- **Αρνητικό: κακό: (εν δυνάμει) ζημία σε άλλους**
 - **ΣΥΝΕΠΕΙΑ:** απαγόρευση – στίγμα – ποινή(?)
- **Θετικό: καλό: (εν δυνάμει) όφελος στους άλλους**
 - **ΣΥΝΕΠΕΙΑ:** προτροπή – θαυμασμός – επιβράβευση(?)
- **Ουδέτερο: απροσδιόριστο**
 - περαιτέρω ανάλυση ή εκτός ηθικής κρίσης
 - ηθική αδιαφορία (amoral v. immoral)
- **Δεν είναι αντίθετα ούτε εξουδετερώνονται**
 - αριθμητική: Σκοτώνω + Σώζω $\neq 0$
 - λογική: Σώζω $\neq$ **όχι** Σκοτώνω
- **Δύο αρνητικά δεν ισοδυναμούν με ένα θετικό**
 - αριθμητική: Σκοτώνω $\times$ Βασανίζω $\neq$ **θετικό**
 - λογική: Σκοτώνω τον Δολοφόνο $\neq$ **θετικό**
- **Πρακτικά Αντίθετα:**
 - ΜΕΤΑΝΟΙΑ: κακό + συγγνώμη = 0
 - ΚΟΜΠΑΣΜΟΣ: καλό + έπαρση = 0

ΗΘΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ

- **Μέτρηση του Κακού;**

- ένταση συνέπειας: κατακραυγή – ποινή
- π.χ.: ποινικό δίκαιο → **αριθμητικές ποινές**

- **Μέτρηση του Καλού;**

- ένταση συνέπειας: θαυμασμός
- **αλλά:** ιδιωτικό...

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

- **Τυπικές απαντήσεις**

- πατριός, παπούς, θετός
- πνευματικός, φάντασμα
- ομόφυλο ζευγάρι αντρών
- δωρητής σπέρματος
- μοιχαλίδα μητέρα

- **Τυπικά ποσοστά**

- 0% - 20%
- 40% - 80% γυναικών

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (30)

ΟΗΕ 1948

Universal Declaration of Human Rights

#	RIGHT
1	All born free/equal in dignity with reason/conscience and act in brotherhood
2	Entitled to rights set forth without distinction
3-5	Life, liberty, security, no slavery, torture, cruel, inhuman or degrading treatment
6-11	Legal status, representation, no arbitrary punishment in law, equality in law
12	Protection of privacy, family, home, correspondence, honour, reputation
13	Freedom of movement and residence within state and right to leave and return
14	Asylum from persecution (for political crimes)
15	Nationality
16	Men and women of full age marry and found a family (free and full consent)
17	Own property which will not be arbitrarily deprived
18-19	Freedom of thought, religion, worship, opinion, expression of opinion
20...	Peaceful assembly ...

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

- Αυτό-αντίληψη ή Αυτό-απεικόνιση
- Δίλημμα: **Διάκριση & Συναναστροφή**

Είμαι:	Εγώ	Εσύ	Εμείς
ΥΠΑΡΞΗ	ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ		
	ατομική	σχεσιακή	συλλογική
	ΔΙΑΚΡΙΣΗ	ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΗ	

ΓΝΩΣΗ & ΣΥΜΜΕΤΡΙΑ

	ΕΜΒΕΛΕΙΑ	ΑΚΡΙΒΕΙΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ
ΔΙΑΚΡΙΣΗ	μικρή: εξειδίκευση	υψηλή	αυξημένη
ΟΜΟΙΟΓΕΝΕΙΑ	μεγάλη: γενίκευση	χαμηλή	περιορισμένη

- Διάκριση (**ασυμμετρία**) ως Γνώση
 - Αρσενικό → ανδρολόγος
 - Θηλυκό → γυναικολόγος
- Ομογενοποίηση (**συμμετρία**) ως Γνώση
 - Κάθε άνθρωπος → γιατρός

ΗΘΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ

- **Ανθρωπισμός: απόλυτη συμμετρία/αξιοπρέπεια**
 - ανθρώπινα δικαιώματα (κατ' αρχάς)
 - **Rawls** (John): **veil of ignorance** – πέπλο άγνοιας
 - Ν. 4443/2016: όχι διακρίσεις εργασία: πρόσβαση, συνθήκες, μισθός....
- **Αιτιολογημένες Αποκλίσεις**
 - **Θετική χρήση:** distinction
 - διακρίθηκα αγώνες/εξετάσεις
 - αριστεία – επιλογή – ιεράρχηση
 - ανάπτυξη προσωπικότητας & **αυτονομία** & περιουσία
 - (φυσική) **ασυμμετρία/διαφορές:** π.χ. αθλητικοί αγώνες, παιδιά...
 - εξαιρέσεις Ν. 4443/2016 (θεμιτές και ανάλογες):
 - φύση/πλαίσιο επαγγέλματος, ηλικία/ιθαγένεια
 - θρησκευτικές ή άλλες πεποιθήσεις
- **Αναιτιολόγητες Αποκλίσεις**
 - **αρνητική χρήση:** discrimination
 - αποκλεισμός – ίσες ευκαιρίες

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

• Επιχείρημα

- οι άντρες (A) ιδιότητα Π
- N είναι άντρας (A)
- **άρα:** N ιδιότητα Π

• Έγκυρο;

- $(x \in A \Rightarrow \Pi(x) \wedge N \in A) \Rightarrow \Pi(N)$

• Ορθό;

- $x \in A \Rightarrow \Pi(x)$
- $N \in A$

• Ισχυρό;

- $(P(x \in A \Rightarrow \Pi(x)) \approx 1 \wedge N \in A) \Rightarrow P(\Pi(N)) \approx 1$

• Πειστικό;

- $P(x \in A \Rightarrow \Pi(x)) \approx 1$
- $N \in A$

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

MSc. Philosophy and Management

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

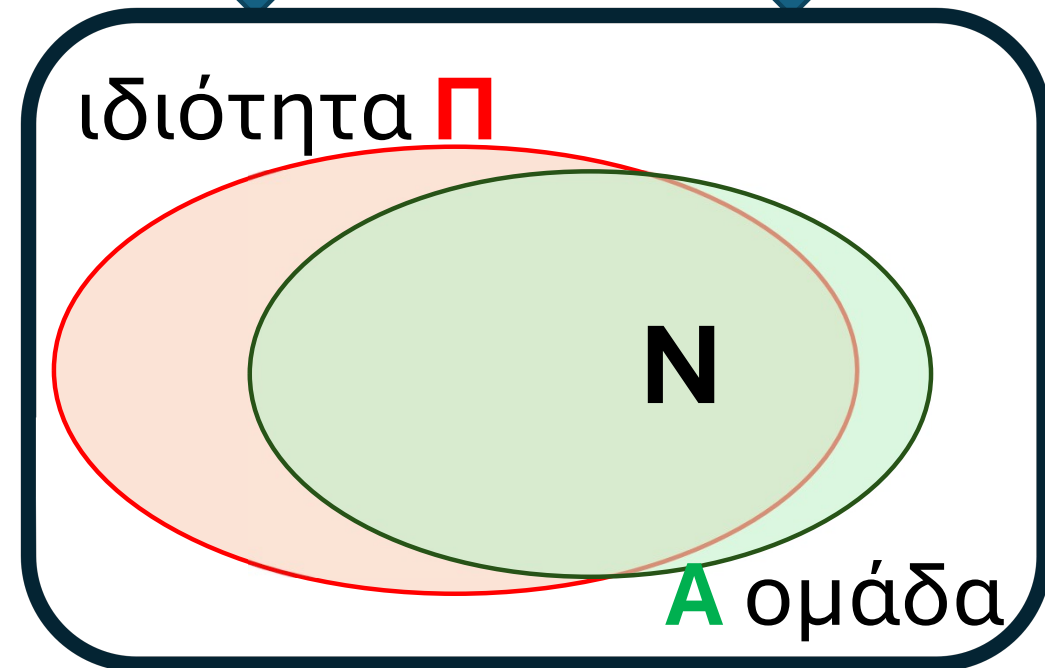
ΕΠΕΚΤΑΣΗ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

- **Επέκταση Γνώσης**
 - κατηγορία (ομάδα) **A**
 - χαρακτηριστικό **Π**

- **Επαγωγή: περίπου ...**
 - **A** $\Rightarrow$ **Π**
 - **N** ανήκει **A**
 - ΑΡΑ: **N** είναι **Π**

- **Γνωστικά Λάθη**
 - όχι **N** ανήκει **A**
 - όχι **A** $\Rightarrow$ **Π** (περίπου)
 - όχι **A** $\Rightarrow$ **Π** (περίπου)

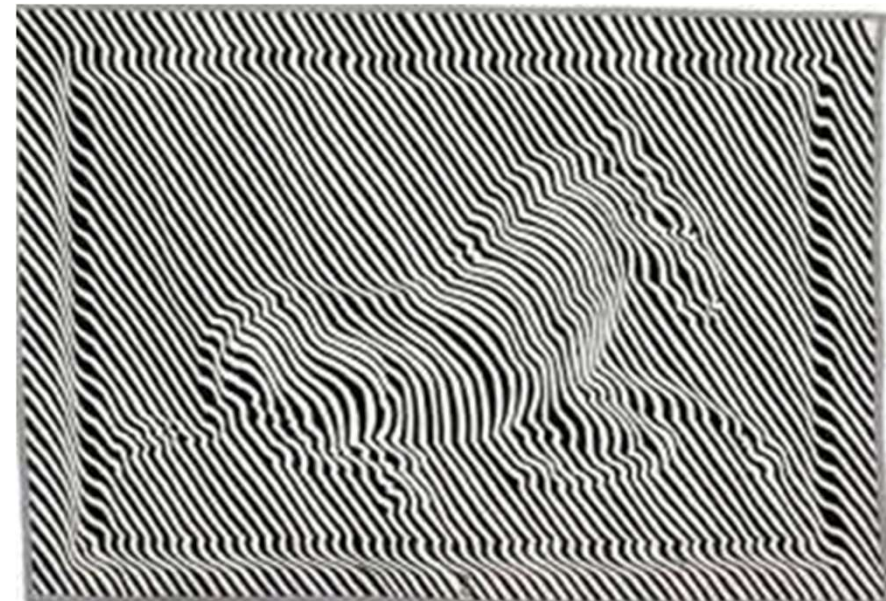

εσαφλμένη παρατήρηση
μη αντιπροσωπευτικότητα
πόσο «περίπου?»

ΗΘΙΚΗ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ

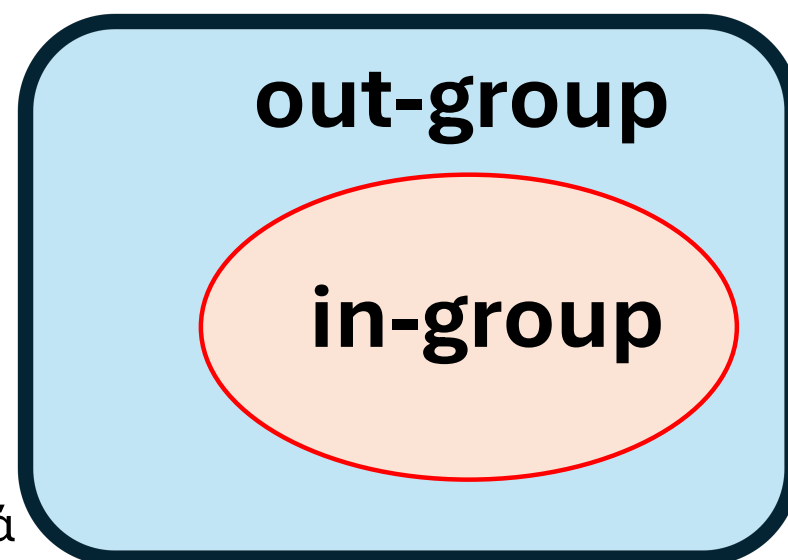
- **Απαραίτητη χρήση: γνώση**
 - έλλειψη χρόνου ή ατομικών πληροφοριών
 - **κακό:**
 - επιπόλαιη κρίση (γνωστικά λάθη)
 - προσχηματική χρήση (βουλητική προκατάληψη)
- **Μη απαραίτητη χρήση**
 - **χρόνος & πληροφορία**
 - **προσχηματική χρήση**
- **Μη εξατομίκευση**
 - ατομική ταυτότητα
 - αυτονομία & προσωπικότητα
 - **ακόμα και αν θετική κρίση**

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ & ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ

- **Αποκλεισμός**
 - εντός – εκτός
 - συμφεροντολογική διάκριση
- **Συμπερίληψη = μη αποκλεισμός**
- **Ποικιλομορφία**
 - διαφορές
 - εξωτερικών χαρακτηριστικών → θετικά
 - διαφορές εσωτερικών ιδιοτήτων → θετικά
 - **στερεοτυπική...**
- **Ενδυνάμωση**
 - μέλος κατηγορίας K → θα ενδυναμωθείς με τρόπο T
 - **στερεοτυπική...**
- **Προκατάληψη**
 - εσφαλμένη – προσχηματική εκ των προτέρων κρίση ...
 - ... με σκοπό τον αποκλεισμό ή εισαγωγή

ΚΑΛΗ ΜΕΛΕΤΗ!